

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 9
2024

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 9

Рівне, 2024

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 9. Рівне : РДГУ, 2024. 106 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 4 від 25 квітня 2024 року).*

5. Мороз О. Боротьба за правду: Як мій дядько переміг брехню. Київ : Yakaboo Publishing, 2020. 160 с.
6. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків : Віват, 2021. 203 с.
7. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків : Віват. 2021. 381 с.
8. Сенченко О. Мас-медіа – засіб пізнання світу чи маніпуляція свідомістю? Вісник Книжкової палати. 2022. № 3. С. 20–28.
9. Сенкевич Г. Особливості реалізації масових комунікацій у сучасному медіапросторі. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика». 2021. Т. 32 (71). № 5 (2). С. 257–261.
10. Шлемкевич Т. В. Інформаційні комунікації в українському медіапросторі: вплив на суспільство. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. 2019. Т. 1. № 13. С. 244–248.
11. Яковлев М. Теорії змов. Як (не) стати конспірологом. Київ : Віхола, 2023. 352 с.
12. Якубовська М. Г. Еволюція соціальних комунікацій: становлення нової культури реальності. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2019. № 2. С. 130–136

УДК 159.9 : 616-053.2

КЛАСИФІКАЦІЯ СИНДРОМУ ДИТЯЧОГО АУТИЗМУ

Чорноус Яна, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Кулакова Л.М., канд. психол.наук, доцент

Постановка проблеми. Нині катастрофічно швидко зростає кількість дітей з аутистичними розладами, які мають множинні форми прояву.

У реформуванні системи спеціальної освіти найважливіше місце приділяється розвитку корекційно-педагогічної допомоги дітям з особливостями психофізичного розвитку з перших місяців їхнього життя.

Сьогодні в нашій країні і за кордоном ведеться активний пошук підходів – медикаментозних та насамперед психолого-педагогічних, спрямованих на корекцію аутистичного дезонтогенезу, нормалізацію психічного розвитку такої дитини. Корекційно-розвиваюча робота з аутичними дітьми досить складна через специфіку цього порушення. Прагнення дітей з аутизмом уникнути контакту з навколишнім світом, особливий специфічний мовний розвиток нервової системи при якій ускладнене формування емоційних контактів дитини із зовнішнім світом, проблеми особистісного характеру (такі як негативізм, агресія, стереотипія та інші) ускладнюють роботу з ними.

В останні роки виник еликий інтерес як батьків, так і науковців до даної проблеми, що пояснюється зростаючою частотою даного порушення не лише в Україні, а й в усьому світі.

Згідно даних американських центрів з контролю і профілактики захворювань, кожна 110 дитина Америки страждає на аутизм, хоча ще 20 років тому статистика була дещо оптимістичнішою – на 500 дітей один випадок.

Приблизна ситуація існує і в інших країнах. Для дітей з розладами аутичного спектру характерні порушення адаптивної поведінки, найбільше це стосується мови і поведінки. На жаль, у більше як 50% дітей з проявами аутичного спектру усне мовлення не розвивається взагалі.

Проте справжні причини виникнення даного захворювання остаточно не встановлені, вважається, що біологічною основою аутизму є структурні порушення у розвитку головного мозку (зміни лобових відділів, гіпокамп, серединної скроневої частки та мозочка тощо), а також функціональні порушення головного мозку, що впливають на розвиток пам'яті, уваги, вербального мислення, комунікацій тощ.

Тому *метою дослідження є аналіз* класифікації синдрому дитячого аутизму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загалом аутизм – це екстремальна самота, порушення емоційного зв'язку навіть із близькими людьми, стереотипії у поведінці і мові, розмаїття однотипних афективних процесів (потягів, інтересів), особливе мовленнєве та інтелектуальне недорозвинення. Такі діти перебувають у своєму світі чуттєвих вражень (образи, дотики, звуки тощо) від навколишнього світу. Це дозволяє зрозуміти унікальність сприймання світу кожною такою особою, а також ті можливості, з допомогою яких можна налагодити контакт з нею. У свою чергу це сприятиме можливостям стати частиною ефективної програми розвитку цієї людини [4].

Т.Скрипник, О.Никольська з колегами звертає увагу на головні групи дитячого аутизму. Їх є 4.

1. Повна відчуженість від того, що відбувається. Як зазначають науковиці, ця група включає дітей з найважчою формою аутизму, які не використовують мову, міміку та жести, не здатні навіть невербально висловити прохання чи відгукнутися на неї. У дітей цієї групи не формується цілеспрямована поведінка, що практично повністю відсутні навички самообслуговування. У ранньому віці (до 1 року) вони виявляють стійкий дискомфорт, занепокоєння, дуже погано сплять. Як захист від дискомфорту діти вибудовують тотальний компенсаторний захист: повністю відмовляються від контактів із зовнішнім світом. Вони мають найгірший прогноз розвитку та потребують постійного догляду.

Такі аутичні діти користуються переважно периферичним зором, сприймаючи що відбувається загалом, і майже фіксують погляд на об'єкті за допомогою центрального зору. Тим не менш, вони можуть одним рухом доповнити, завершити конструкцію, успішно дозволити сенсомоторну задачу, якщо ключ до її вирішення лежить у оглядовому полі і замкнути її можна одним «тиком». Здійснивши подібну дію, вони найчастіше ніколи її не повторюють.

Ці діти мутичні, хоча відомо, що кожен із них може несподівано, ні до кого не звертаючись, повторити складне слово або навіть самостійно прокоментувати те, що відбувається. Однак ці слова є лише пасивним відлунням побаченого чи почутого. Слова, фрази, як і успішні вирішення завдань, що раптово спливають і безслідно йдуть. Не маючи точок активного зіткнення зі світом, вони не розвивають і активні форми аутостимуляції, захисту від середовища. Розряди стереотипних рухів, так само як і епізоди самоагресії, виявляються у них лише на короткий час і лише в особливо напружені моменти порушення спокою, зокрема при натиску з боку дорослих, коли дитина не в змозі негайно вислизнути від них.

Існують пасивні способи поглинання зовнішніх вражень, що підтримують і підживлюють стан комфорту. Діти отримують їх, безцільно переміщаючись у просторі — лазячи, кружляючи, перестрибуючи, дергаючись. Водночас вони можуть і нерухомо сидіти на підвіконні, безцільно споглядаючи миготіння вогнів, рух гілок, хмар, потоку машин. Вони відчують особливе задоволення, дивлячись у вікно, спостерігаючи за транспортом, що рухається. Пасивно використовуючи можливості, вони отримують однотипні враження, пов'язані зі сприйняттям руху у просторі, руховими та вестибулярними відчуттями, що також надає їх поведінці відтінок стереотипності та монотонності.

У цілому ці діти — найбільш таємничі з усіх аутичних дітей. Вони граціозні в рухах, їх обличчя виражає поглиблену інтелігентність. Вони дозволяють близьким обслуговувати себе та пасивно підкоряються їм у ситуаціях догляду, не заперечують, навіть люблять, якщо їх підкидають, кружляють, проте швидко пересичуються та суворо дозують час контакту.

Втім, за доведенням Т.Скрипник та О.Никольської, це навряд чи можна дійсно назвати контактом, тому що немає елемента співпереживання, загальної радості, мабуть, діти просто використовують можливість отримати приємне враження [2].

Вони дивляться крізь людину, можуть дертися по ній, як по меблях, спираючись на її обличчя. Тим не менш, не можна сказати, що такі діти зовсім не виділяють людину з навколишнього оточення. Зовні вони не поділяють своїх і чужих, але просторова дистанція зі своїми в них менша, ніж із сторонніми. Така дитина частіше наближається до близької людини

і, навпаки, вважає за краще знаходитися подалі від незнайомого і триматися до нього спиною, виключаючи його зі свого зорового поля [1; 2].

Особливості цієї групи - раннє становлення мовлення (поява гуління в 2-5 місяці, белькотіння – у 5–7 місяців, перші слова – у 8–12 місяців, перші фрази – майже відразу за першими словами) та її регрес (особливо зовнішньої) з 2–2,5 року. Зовнішнє мовлення деяких дітей практично втрачається [2].

2. Активне заперечення. Це друга за тяжкістю група дітей аутичного дизонтогенезу. Діти цієї групи характеризуються цілеспрямованою поведінкою, вони активніші і менш уразливі у взаємодіях із зовнішнім світом. Такі діти можуть використовувати мову, але вона дуже специфічна, переважають мовні штампи, «телеграфний» стиль. Діти цієї групи дуже сильно прив'язані до дотримання ритуалів та стереотипної організації всього життєвого контексту, тому особливі труднощі вони починають випробовувати в незвичних ситуаціях, за рамками домашнього життя, у спілкуванні з новими, незнайомими людьми.

У своїх дослідженнях О.Никольська стверджує, що такі діти активно протестують проти будь-яких, навіть найменших, змін їхнього життя, відкидають спроби залучити їх до зовнішніх взаємодій. Протест виражається в агресивній та аутоагресивній формах, часто супроводжується регресом раніше засвоєних навичок самообслуговування та комунікації. Прогноз дітей другої групи все ж таки кращий, ніж у попередній. Вони можуть освоїти соціально-побутові навички та досягти певних успіхів у навчанні за умови комплексної та тривалої корекційної роботи.

Як зазначають вчені, серед інших аутичних дітей вони здаються найбільш страждаючими, часто мають фізичний дискомфорт, можуть бути гранично вибіркові в їжі, найбільше обтяжені страхами. У звичних умовах вони спокійні і задоволені, але за найменшої зміни обстановки або звичайного порядку дій їхнє обличчя спотворюється гримасою страху, рухи стають судомними, вони закривають руками очі та вуха, кричать і хаотично відбиваються руками та ногами.

Проте їхнє основне адаптаційне завдання вже не зводиться до тотального усунення від світу, як це було характерно для дітей першої групи. Діти другої групи вступають у виборчі відносини із середовищем, виділяють для себе приємні і неприємні контакти, фіксують свої уподобання та антипатії, конкретні способи досягнення задоволення та порятунку від небезпеки. Тому їх адаптаційна мета полягає у встановленні оптимального стереотипу життя, визначеності, афективного контролю над своїми відносинами зі світом.

Спостереження В.Нермелін, Н.О'Коннор, доводять, що безумовно, це глибоко дезадаптовані діти, але водночас їхній реальний контакт зі світом набагато активніший і складніший, ніж у дітей першої групи. Вони вибірково ставляться до середовища засвоюють невелику кількість навичок, пов'язаних з певними життєвими ситуаціями. І, хоча ці навички використовуються стереотипно, дитина почувається відносно впевнено у кількох «коридорах» навколишнього світу. Вона засвоює навички самообслуговування, користується стереотипними мовними штампами. Діти саме цієї групи найбільше вимагають збереження сталості у навколишньому [3].

Отже, це найбільш страждаючі діти, вони найчастіше напружені, спотворені страхом, скуті в рухах. Стиснувшись і пригнувшись, вони ривками перебігають «небезпечний» простір. Завдяки великій кількості стереотипних рухів їх пластика химерна, манерна, характерні застигання в певних позах, прислухатися до свого тіла. Вони виявляють чудову спритність у стереотипних діях аутостимуляції, але якщо рухи дітей першої групи граціозні загалом, то у цієї групи дітей найчастіше можна спостерігати скуте тіло і спритні рухи якоїсь однієї з його частини.

Довільне зосередження можливе лише на коротку мить і найчастіше у ситуації жорсткого насильства з боку дорослих та страху дитини. Нові навички засвоюються насилу і не переносяться в іншу ситуацію.

Особливості цієї групи – пізніше становлення мовлення (поява гуління в 3–5 місяців, перших слів – після 1 року 2 місяців до 3 років), повільне накопичення словникового запасу, утрудненість у оволодінні фразовою мовою, її аграматичність.

3. Захопленість аутистичними інтересами. За дослідженням К.Лебединської, О.Никольської на відміну від дітей першої та другої груп, діти цієї групи мають значно більшу довольність поведінки і більш складні та зрілі компенсаторними захистами інтелектуального характеру. До прикладу, вони можуть досягти значних успіхів у якійсь вузькоспеціалізованій галузі (математика, астрономія, ботаніка, хімія тощо) рахунок глибокої поглиненості та зосередженості на ній. Такі діти мають великий словниковий запас, будують складні і дуже «дорослі» фрази навіть у маленькому віці.

Загалом у них можуть бути досить добре сформовані соціально-побутові навички, але діти можуть «забувати», ігнорувати їх, будучи зосереджені на своїх інтелектуальних інтересах (наприклад, не стежити за своєю охайністю).

Т. Скрипник стверджує, що проблеми таких дітей пов'язані з тим, що вони не вміють враховувати інтереси інших людей. Виникає ворожнеча, якщо хтось чи щось заважають займатися улюбленою справою. Їм складно розуміти контексти життєвих ситуацій, не пов'язаних безпосередньо з ними самими та областю їх інтересів. У спілкуванні дітям цієї групи бракує здібностей налагодження контакту з співрозмовником. Особливо складно їм будувати стосунки з однолітками. Такі діти можуть мати хороший прогноз соціальної адаптації за умови вироблення обґрунтованої, що повністю враховує інтереси дитини, індивідуально-орієнтованої стратегії навчання.

К.Лебединська, О.Никольська аналізують, що діти освоюють більший набір життєвих ситуацій, успішніші засвоєння побутових навичок. Часто вони мають не тільки хороший запас слів, а й правильну, розгорнуту фразову мову, яка справляє враження блискучою, хоч і надто дорослою, фонографічною. За бажання можна простежити походження багатьох її блоків, що використовуються дитиною без самостійної трансформації. Інтелектуальний розвиток часто справляє блискуче враження. Можуть рано проявити інтерес до абстрактних знань і накопичити енциклопедичну інформацію з тих сфер життя, що не має ніякого зв'язку з їхнім реальним життям. Отримують задоволення від самого вибудовування інформації до лав, її систематизації. Діти цієї групи можуть справляти враження «ходячих енциклопедій», проте без спеціальних корекційних зусиль ці знання не використовуються в реальному житті [2].

Т. Скрипник описує, що зовні діти також виглядають досить характерно: дещо спокійніші і менш напружені, ніж діти другої групи, рухи не такі судорожні, а міміка відбиває вже не відчуженість чи страх, а якийсь особливий ентузіазм. Характерні застигла посмішка, блискучі очі, екзальтовані жести та гучна, швидка мова. Можуть дивитися прямо в обличчя співрозмовнику, але не відстежують його реакцію, та їх афективно напружений монолог розгортається поза врахуванням реакції слухача.

У дітей цієї групи перші слова з'являються до року, а фрази – від 12–16 місяців, швидко накопичується словниковий запас, граматично ускладнюється фразове мовлення. Своєрідність їхньої мови полягає в її стереотипності, а також у утрудненому використанні, як засобів спілкування, що, втім, притаманно всім дітям із РДА.

4. Надзвичайна складність організації спілкування та взаємодії. До цієї групи автори класифікації відносять дітей із найменш вираженою патологією в афективній та сенсорній сферах.

Вчені К.Лебединська, О.Никольська, Т. Скрипник стверджують, що психічний розвиток таких дітей відбувається з більш рівномірним відставанням. Характерні незручність великої та дрібної моторики, некоординованість рухів, труднощі засвоєння навичок самообслуговування; затримка становлення мови, її нечіткість, неартикульованість, бідність активного словникового запасу, аграматична фраза, що пізно з'являється; повільність, нерівність в інтелектуальній діяльності [2].

У цілому нині, порівняно з «блискучими», інтелектуально зацікавленими дітьми третьої групи, вони справляють несприятливе враження: здаються тупими, розсіяними, розгубленими. Педагогічне обстеження часто виявляє їх стан, який межує між затримкою психічного розвитку та розумовою відсталістю. Однак, як стверджують вчені, необхідно враховувати, що діти четвертої групи перебувають у невигідному становищі: вони меншою мірою використовують готові стереотипи поведінки - намагаються говорити і діяти спонтанно,

вступати в мовний та дієвий діалог із середовищем. У цих прогресивних спробах спілкуватися, наслідувати, навчатися вони і виявляють свою незручність. При адекватному корекційному підході саме ці діти мають найкращий прогноз психічного розвитку та соціальної адаптації.

M.Welsh, B.Pennington, P.Grossier [5] описують, що зовні це дещо загальмовані, патологічно сором'язливі діти. Вони майже не можуть дивитися в очі, намагаються відвернутися, закритися, проте очевидна і їх особлива увага до людей, інтерес, з яким вони іноді самі дивляться на людину. Ця принципова можливість ініціативи у встановленні очного контакту говорить про їхню деяку активність в організації спілкування. Виражає пронизлива дитяча відкритість цих коротких поглядів. Рухи їх скуті і нерівні, моторні стереотипні, мінімальні, з'являються лише в особливо напружених ситуаціях та зникають у комфортній обстановці; вони не витончені, не химерні, як у дітей другої групи. Зазвичай це прості похитування, перебирання предметів, що випадково підвернулися, посмикування плечима, деяка зайва метушливість у рухах. Вираз обличчя часто застиг або розгублений. Водночас можливі хвилини адекватної міміки, хоч і трохи перебільшеної, механістичної. Голос тихий, інтонації загасають, але іноді набувають характеру скандованої емоційної виразності.

У них сформовані навички самообслуговування. Мова досить розгорнута, більш спонтанна та менш штампована та «книжкова», ніж у дітей другої та третьої груп. Основна особливість таких дітей - надзвичайна вразливість, боязкість, сором'язливість, загальмованість у спілкуванні з людьми. Вони соромляться в незнайомій обстановці і можуть губитися навіть у найпростіших соціальних ситуаціях.

Прогноз адаптації дітей четвертої групи – сприятливий. Вони цілкомні до навчання у звичайній школі за адекватного психолого-педагогічного супроводу.

Дітям третьої та четвертої груп особливо показано, на наш погляд, не лише психокорекційна, а й психотерапевтична робота і в груповому, і в індивідуальному форматі. Успіх психотерапевтичного втручання тут багато в чому залежатиме від майстерності фахівця у галузі побудови емпатичного контакту з дитиною, вміння приєднуватися до неї.

У дітей даної групи відзначається наближеність раннього мовного розвитку до норми, а потім його припинення до 5-6 років з характерним регресом фразового мовлення з наступним аграматизмом у ній.

По-різному відбувається розвиток моторики. Ранні рухові функції, як правило, проявляються у звичайні терміни, але у багатьох дітей відзначаються іноді порушення м'язового тону (гіпертонус чи гіпотонус).

Висновки. Таким чином, виділені групи представляють не тільки різні за тяжкістю ступеня аутизму та різні рівні дезадаптації, а й ступеня включення дітей до активної взаємодії з середовищем, кроки поступового поглиблення контактів зі світом, оволодіння складнішими формами організації адаптивних поведінки, методами саморегуляції.

Список використаних джерел

1. Островська К. О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом: Монографія. Львів: Тріада плюс, 2012. 520 с.
2. Скрипник Т. В. Феноменологія аутизму: Монографія. К.: Видавництво «Фенікс», 2010. 320с.
3. Hermelin, B., O'Connor, N. Psychological Experiments with Autistic Children. Pergamon Press, Oxford, UK. URL: [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjtl1aadkozje\)\)/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2737654](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjtl1aadkozje))/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2737654)
4. Kanner, L. Autistic disturbances of affective contact. *Nervous Child*, 2, 1943. С. 217-250.
5. Welsh M.C., Pennington B.F., Grossier P.B. A normative-developmental study of executive function. *Developmental Neuropsychology*. 1991. Vol. 7. P. 131-149.

ЗМІСТ

Архипова Юлія Умови та особливості психологічної готовності юнаків до батьківства.....	3
Галело Тетяна Адаптація внутрішньо переміщених осіб як психологічна проблема	5
Грицюк Карина Вплив участі у бойових діях на психоемоційний стан військових збройних сил України	8
Данильченко Олександр Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь.....	11
Дульнєва Анна Особливості емоційного самопочуття дітей під час війни.....	13
Ільчук (Смик) Олена Сутність поняття «емоційна стійкість» у психолого-педагогічних дослідженнях.....	15
Коновалов Артем Передумови психологічної реабілітації працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій в умовах війни.....	16
Косяк Тетяна Емоційна регуляція станів дітей дошкільного віку методом терапії іграшкою.....	20
Котяш (Ряба) Леся, Безлюдна Валентина Ставлення молоді до представників нетрадиційної орієнтації.....	22
Марковець Юстина Особливості психологічної готовності особового складу військ (сил) ЗСУ до участі в бойових діях	25
Мартинюк Ольга Шляхи подолання стресу в підлітковому віці	27
Маснюк Тетяна Психологічні особливості прояву тривожності в юнацькому віці під час війни	29
Масюк Василина Психодіагностика агресивності у молодшому підлітковому віці.....	32
Мацкевич Ольга Вплив емоційної сфери на активність особистості в юнацькому віці	33
Мельничук Оксана Психологічні аспекти інформаційного впливу на населення під час війни	36
Миронець Ірина Психологічні особливості емоційної сфери в підлітковому віці...	38
Натина Ганна Підходи до вирішення проблеми запобігання професійному вигоранню	41
Пантелюк Марія Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	43

Панько Аліна Катерина Психологічні чинники вибору професії старшокласниками.....	46
.....	
Парчук Софія, Юрчук Олена Відновлення психічного здоров'я особистості засобами арт-терапії	48
Пацкова Галина Психологічні особливості реабілітації військовослужбовців, які пережили посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).....	51
Пермінова Наталія, Яцюк Наталія Психологічні методи управління персоналом як чинник підвищення його ефективності.....	55
Поліщук Максим Особливості розвитку міжособистісної комунікації в юнацькому віці	57
Польняк Ольга Поняття «травматичного стресу» в психолого-педагогічній літературі та його особливості.....	59
Попружок Софія Специфіка корекції мовлення у дітей з ДЦП.....	62
Рожко Олена Особливості розвитку літературних здібностей в підлітковому та юнацькому віці.....	64
Солоп Тетяна, Піонтковська Діана Теоретичний аналіз розвитку національної самосвідомості студентської молоді.....	68
Стащук Анна Детермінація психоемоційної сфери особистості природними чинниками.....	71
Тадесв Гордій Роль невербальної комунікації в процесі продажу.....	76
Тулупов Сергій Подружня психологічна сумісність як фактор благополуччя і щастя родини	78
Хома Людмила Формування медіагігієни українського юнацтва у період війни	81
Чорноус Яна Класифікація синдрому дитячого аутизму.....	85
Шалівський Павло Особливості переживання дитиною кризи в сім'ї	90
Юдко Вікторія Сутність психологічної готовності особистості до участі у бойових діях та її детермінації	92
Юрчук Олексій, Кравчук Анна Дитячо-батьківські взаємовідносини як провідний чинник розвитку ідентичності дитини.....	94
Юрчук Олена, Рижа Мирослава Робота психолога закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану.....	96
Юрчук Олена, Стеблюк Яна Феномен життєстійкості у поглядах вітчизняних та зарубіжних вчених	99